

Javor jasanolistý – nová dřevina lužních lesů?

Javor jasanolistý je vzrostlá, oběma svým jmenovcům tak trochu podobná dřevina pocházející ze Severní Ameriky. Jako jasan má lichozpeřené listy, ale jeho dvounažky vypadají jako ty, co má javor. I mladí jedinci jsou však již díky svým šedě ojněným větvíčkářům prakticky nezaměnitelní. V České republice byl poprvé, jako okrasný strom, vysazen v roce 1835 v Královské oboře v Praze. Běžně se díky své nenáročnosti pěstuje dodnes – je to polostinná dřevina odolná vůči mrazům, imisím i suchu. Setkáme se s ním v parcích, stromořadích či zámeckých zahradách. Vyšlechtěno bylo několik jeho kultivarů, které jsou vřele doporučovány různými zahradnickými weby a magazíny. Hojně využívané jsou zejména nápadné typy s panašovanými zlatožlutě zbarvenými listy. Dále se využívá jako větrolam nebo součást silniční zeleně. Jeho výsadbu podporují včelaři, neboť se řadí mezi medonosné dřeviny produkující velké množství nektaru.

Jak to ale u úspěšných nepůvodních dřevin už bývá, tak ani pěstování javoru jasanolistého není úplně bezproblémové. Velice často totiž z kultur zplaňuje do svého okolí, hojně se šíří, negativně ovlivňuje původní společenstva rostlin a řadí se tak k invazním druhům České republiky. Jeho šíření mu usnadňují strategie rychlého růstu a schopnost plodit už v nízkém věku. Nejčastěji se šíří podél vodních toků a cest. V oblasti původního výskytu je nejhojnější v nížinách podél řek, potoků, rybníků a jezer. V těchto biotopech se mu nejvíce daří i u nás a hojně se tak vyskytuje například v Polabí, na jižní a střední Moravě či v Litovelském Pomoraví.



Obr. 1. Rozsáhlý porost javoru jasanolistého na břehu Únětického potoka ve Statenicích (Autor fotografie: Ladislava Paštová).

Jak moc se javor jasanolistý šíří podél pražských potoků?

V létě roku 2014 probíhalo v rámci projektu Ekocentra Koniklec s podporou grantu Hlavního města Prahy mapování invazních druhů rostlin podél malých vodních toků v okolí Prahy. Mapování bylo zaměřeno na zjištění rozšíření těch „nejproblémovějších“ invazních rostlin. Botanici prozkoumali více než 160 říčních kilometrů všech levostranných přítoků Vltavy a jednoho přítoku Berounky v Praze. Mapovalo se od Únětického potoka s ústím u Roztok u

Prahy na severu po Radotínský potok ústící v Radotíně na jihu. U každého potoka věnovali pozornost všem přítokům a prošli a prozkoumali i jejich břehy.

Výsledky mapování ukázaly, že nebyl tak hojný a rozšířený jako třeba trnovník akát. Přesto nebyl jeho výskyt v údolí pražských potoků úplně zanedbatelný. Zaznamenaný byl na celkem 36-ti lokalitách a to hlavně u Únětického, Dalejského a Bojovského potoka.



Obr. 2. Javor jasanolistý se často používá do výsadeb městské zeleně, ze kterých potom utíká do volné krajiny (Autor fotografie: Veronika Kalníková).

Co se bude s výsledky mapování dále dít a jak se lze se zlatobýly vypořádat

Hlavním výstupem našeho projektu jsou mapy rozšíření druhů, které bude dále využívat Odbor ochrany prostředí a Oddělení péče o zeleň magistrátu města Prahy, jemuž budou naše zjištění sloužit jako podklady pro další nakládání s těmito druhy.

Likvidace javoru jasanolistého se podobně jako například u trnovníku akátu nebo pajasanu žláznatého skládá ze dvou částí. Nejprve je porost vyřezán a potom je na pařezy aplikován herbicid, který zabrání jeho zmlazování. V některých případech je ovšem nutné provádět likvidaci opakovaně, protože rostliny dokáží i přes ošetření herbicidem zmladit. Nezbytnou prevencí by mělo být zamezení jeho dalšího záměrného vysazování jakožto okrasné dřeviny. Informace o tom, jak při nálezu pajasanu, ale i jiných invazních druhů můžete sami postupovat, najdete na webových stránkách Agentury ochrany přírody a krajiny: <http://invaznidruhy.nature.cz/co-delat-kdyz/nalez-invazniho-druhu/>

Zdroje

Dostálík S., Krátký M., Dubová Z. & Vrbický J. (2008): Javor jasanolistý – Problematická invazní dřevina naší krajiny. Ekologické listy 1 (Dostupné na: http://www.ekologickelisty.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=165)

Mlíkovský J. & Stýblo P. [eds] (2006): Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. Český svaz ochránců přírody, Praha.

Autor: Mgr. Veronika Kalníková